

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Brassó, színház-utca 123. sz. a.
Károlyi-féle ház, II. lépcső, I. em.,
Közvetlen közúti közlekedés
Bölcske, Ester-utca 225. sz. a.
A lap szellemi részét illető min-
den közlemény, valamint
az előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.

BRASSÓ

ELŐFIZETESI AR
helyben házhoz hordva, v. vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt félre 3 frt 50 kr
negyedévre 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos gármond-sor helye 5 kr (1-10 sor
helye 50 kr.) Nagyobb és többszöri hirt-
etéseknél kedvezmény.
Minden egyes hirdetés helyegdíja 30 kr
Nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendő

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát; Bécsben: Daube G. L. s. társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s. társa hirdetési irodájában.

60. szám.

Brassó, Szombat, május 28-án.

III. évfolyam 1887.

Lapunk jövő száma a pünkösti kettős ün-
nep miatt csak csütörtökön, június hó
2-án fog megjelenni.

Ipar és hitel.

(F.) Az egészséges ipar az állami jólét
egyik talpköve. Egészségtelen hitel a társa-
dalmi bukás egyik rugója.

Anglia nagyságát ama férfiaknak köszöni,
kik a népet korán figyelmeztették a munka
és takarékoság áldására; és e két tényező az
angol jellem éles kifejezőjévé lett. A modern
államok kormányai azon óriási átváltozás óta,
melyen a nemzetek sorsa a francia forrada-
lom véres napjai után egész maig keresztül-
ment, főképen az ipar fejlesztésére fordították
figyelmüket. Sőt Franciaország erejét az 1871.
évi események sem tudták megtörni; iparczik-
kei Chinába és Japánba is mennek s ott nagy
kelendőségnek örvendenek.

Minden államnak megvan sajátos ipara,
Flügg pedig ez első sorban a nemzet saját szük-
ségleteitől, az ország földrajzi fekvésétől, a
természeti adományok jó vagy mostoha voltá-
tól. — Magyarország hivatala volt az európai
lisztpiaczot az áru tömege és kitűnősége foly-
tán dominálni: Amerikáé a győzelem és In-
diáé. Szesziparunkkal szemben ott vagyunk,
hogy a szeszgyárosok munkásaikat elboosítani
kényszerültek, jó ideig vagy beszüntetvén, vagy
korlátozván a termelést. A készletnek nincs
kelendősége, mert a kelet el van zárva.

Alig találkozzunk iparossal, ki az uralkodó
jelenségek miatt ne panaszkodjék. „Pénz kell!”
— ez a esztaszo. De tessék pénzt szerezni
ott, hol nincs hitelképesség; ott, hol nincs
egységes ipar; ott, hol malmok, gyárak szü-
netelnek, iparosok munkára várnak s ehhez is
csak úgy véletlenül jutnak! A véletlen az ipar
ellensége. Ipar és hitel ott fejlődnek, hol a
munka szakadatlanul foly.

Legkényelmesebb eszköz a következmé-
nyek alól kibujni, ha az egyén a kormányt
teszi felelőssé mindazért, a mit saját ügyefo-
gyottságának köszön. Magyarország kormánya
megtette mindazt, a mi más nemzeteknél cél-
hoz vezet; az 1885. évi országos kiállítás fé-
nyesen bizonyította, hogy az ország tud ter-
melni, de bizonyította azt is, hogy fogyasztani
nem tud. Tudunk pénzzel dobálózni, de a pénz

racionálisan elkölteni nem tudjuk. Eme viszo-
nyok sulya alatt szenved az egyén, a család,
a nemzet, az állam.

De „pénz kell!” Pénz kell főleg az er-
délyieknek, s pénz kell nekik azért, mert az
államnak szállítandó munkában részesülnek.
— A pénzszerzés módja könnyű ott, hol hitel-
képesség van, s tagadhatatlan, hogy ez nálunk
gyenge lábon áll; de tagadhatlan az is, hogy
iparszövetkezetek eddig minden országban, min-
den körülmény között az egyetemleges felelős-
ség nyomása alatt s ama nemes verseny kö-
vetkeztében, melynél fogva egyik iparos a má-
sikát a munka korrektségében tulszárnyalni
óhajtja, mindig hitelképesek voltak s csekély
kivétellel kötelezettségeiknek mindenkor meg
tudtak felelni. De nálunk, bármennyire han-
goztatják a szövetkezetek eszméjét, ez még
ismeretlen fogalom előttünk.

Az iparszövetkezet célja: egyes munka-
képes iparosok csoportosulása által a munka-
erő, munkakedv, verseny- és hitelképesség fej-
lesztése. Mi történt pl. Brassóban, közgazdá-
zatunk érdekeinek kitűnően szolgálható eme
városban, hogy nevezett főtenyezőik létesítése
csak távolról is megközelítettessék? Ugyszólván
semmi. S ki vagy mi ennek az oka? A ro-
mán válasza: a magyar és szász; a szász vá-
lasza: a román és magyar; a magyar válasza:
a román és szász! Fájdalom, mind a három-
nak igazat kell adnunk; mert az említett ele-
mek között egy sem érti a politikai élet azon
titkát, hogy paktáljunk az uralkodó viszonyok-
kal. Politikai és iparháborn között az a kül-
önbőség, hogy míg az egyikben az egyik fél
győztes marad, a másikban az ellenfelek együt-
tesen törekmennek. — Egy szóval: iparosa-
ink között hiányzik az egyetértés; eme hibát
növeli a passzivitás és apathia, miből az ille-
tőket csak nehezen lehet felébreszteni.

De tegyük fel az esetet, hogy ébredni
kezdünk, munkát kapunk, dolgozni akarunk,
pénz kell: — már most hova forduljuk? Az
uzsora karjaiba? Legyünk tisztában az uzsora
fogalmával. Nem csak az képez uzsorát, ha
valaki a törvényszabta kamatlábnál nagyobb
kamatot vesz vagy ad, de uzsorát képez az
is, ha a pénzviszonyokkal, a kötetendő üzlet
biztonságával a hitelt igénybe vevő egyén mo-
ralitásával ellenkező, aránylag magas kamat
fizetésébe belenyugszunk s különféle melékdi-

jak czimén az illető okmányon kintüntetett —
aránylag olesó kamatláb mellett, erőnket tul-
haladó kamattal adózunk.

Képezzenek tehát iparosaink szövetkeze-
ket; vegyék például Anglia iparszövetkezeit
s vegyék tekintetbe Anglia iparát; kísérik
figyelemmel az angol munkás életét s ama jól-
étet, melynek családja örvend; ezt nálunk
meg kell honosítani a nyomor és nélkülözés
helyébe. Allitsunk fel gyárakat szövetkezeti
alapon, s munkásaink nem fognak kivándo-
rolni. Az ipar minden ágára bő talaj kinál-
kozik nálunk. — Az ország északon és délen
egyaránt pusztulni kezd lakosságban. Ha mun-
kásaink a külföldön elismerésben részesülnek,
honn is vehetjük hasznát képességeiknek. De
nem tehetjük, — mert politikát üzünk munka
helyett.

Az épületnél földolog a biztos alapzat. Ha
lesz munkakedv — és ez alapja minden ipar
virágzásának — lesz munka; ha van munka,
van keletje is és van hitel; végre ha van hi-
tel, szabad választásunkban állanak forrásai, s
megtettük anyagi jólétünk felé az első lépést.
Szóval emancipálódjunk tradícionális egyked-
vűségünk alól.

Adtuk ezen cikket, mert valóban szép
eszmét frissít fel s helyes szempontból indul
ki. Egyetértünk minden részében vele, a mig
a helyi viszonyokról nem szól. De ott téved.
Brassóban közgazdasági kérdéseinkben sokkal
kevésbé a nemzetiségi szempont az, mely az
ipar fejlődését akadályozza. A nemzetiségi kér-
dés az iparosság nagy tömegénél — néhány
örökké izgató agitátort kivéve — háttérbe szo-
rul. Magyar, német s román szívesen egyesül
ipari kérdésekben. De épen önmagunk közt van
a baj. Itt a darázsfészek. A magyar nem fér
meg a magyarral, a német nem a némettel, a
román nem a románval. A mit a népvezetők
holmi nemzetiségi tendenciákkal tesznek, az
tekintetbe sem jöhet. A baj főoka abban van,
hogy egymás iránt bizalmatlanok vagyunk;
hogy mindenütt vannak egyesek, a kik önző
céljaikra használják fel az összességet. Más-
részt pedig hiányzik itt a vállalkozási szellem.
A mi népiünknek le kell vetkőznie nehézsé-
ségét. Az ipar nem tűri meg ezt. Szemesé
a vásár.

Ezek azon okok, melyek önmagunkban

A „BRASSÓ” tárczája.

Erdély népköltészetéből.

Ford. Dr. Herrmann Antal.

Erdélyi cigány népdalok.

VI.

Nézem azt a sok havat:
A fa szinte megszakad;
Szívem sok nagy bújába
Olyan, mint hólepte fa.

Elolvad a tél hava,
Ha jön a nyár sugara, —
Bánatom nem olvad ám:
Nem jön meg az én babám!

Méh megszurta az ujjam,
Földdel meggyógyítottam;
Bánat szúrja szívemet:
Csak a föld gyógyítja meg.

VII.

Más vidékre, messze tájra
Szalad a kis patak árja;
Rég meguntál, elfeledtél,
Szerettél, de hűtlen lettél.

Másnak vagy most jegyes társa;
Régi rózsád hervadása,

Régi babád bú s óhaja
Csalfa szíved meg nem hatja.

Pünkösd táján rózsalevél
Késő dértől milyen fehér!
Kit szerettem forrón, híven,
Búba ölte árva szívem.

VIII.

Menj világgá, elmehetsz már,
Hogyha engem nem szeretsz már.
Ha meghaltál, egykoron,
Sok virág nő sírodon.

Sírodon sok virág terem,
Könyeimmel öntözgetem;
Meghal mind, ha kinyaralt,
A mint szívem is kihalt.

IX.

Nagyon fáj az én szívem,
Mert te nem vagy itt velem,
És mert tudom igazán:
Szeretőd most más leány.

Rózsá volt az én szívem,
Madár volt a szerelem;
Tövis voltál te nekünk:
Mint a tűz a szőlőnek.

Elhervadt a rózsá már,
Meg van halva a madár;
Csak te éled világod:
Megver Isten, meglátod!

X.

Oh Istenem, ez a nóta
Lelkem töri, szívem szorítja!
Törd meg Isten azt a legényt,
Mint ő megtört engem szegényt,
Jó anyám elhagyta érte,
Mint a nyárfát a levélke.

XI.

Hogy az Isten verjen meg!
Átká vagy te lelkemnek.
Mért hogy szemem meglátott!
Sínylem nyűgös varázsd;
Lábom tartod bilincsben, —
Eszem kell hogy veszítsem!

XII.

Verd meg Isten, kedvesem,
Verd meg úgy istenesen!
Egy szeretőt rászédett,
Egy másikat tört vetett,
Engem pedig töltött tét.

XIII.

Szegény vándor vagyok én,
Messze úton járok én;
Elveszett a szerelem —
Csak keresem, keresem.

Árva madár vagyok én,
Csak egyedül szállok én;
Elvesztettem kedvesem —
Csak keresem, keresem.

A szerelmem s kedvesem
Soha többé nem lelem;
Egész világ szeretete
Rózsámmal van eltemetve.

XIV.

Hol a patak folydogál,
Babám, ott megcsókolál!
Folydogál még a patak,
Babám, rég nem láttalak!
Zúgó patak oldalán
Sírba' nyugszik a babám!

Jegyzet. Boldogtalan szerelemről éneklő e
14 cigány népdal a mintegy 1000 darab czi-
gány népköltési terméket tartalmazó Wlisko-
Herrmann-féle kiadatan eredeti gyűjteményből
van fordítva, a melynek nagy része magyarul
a Kiadóhivatalban fog megjelenni.

fekszenek; ezek mellett azonban vannak rajtunk kívül fekvő okok, melyek iparunk s kereskedelmünk haladásának útjában vannak. De ezekről ma nem szólnunk.

A »Brassó« szerkesztője.

Belföld.

Brassó, május 27. (Erdővidéki választások.) Erdővidékről azt a hírt vesszük, hogy Zathureczky Gyula eddigi országgyűlési képviselő a jövő választásokra nem szándékozik jelöltül fellépni.

Őszinte sajnálattal vesszük e hírt. Sajnáljuk, hogy Zathureczky Gyula, ki a múlt választásnál azt a reá nézve nagy áldozatot hozta, hogy üzletember léteére csak azért vállalt mandátumot, hogy megmentse a kerületet pártunknak s azóta annyi jó szolgálatot tett kerületének, — most visszalép. Pedig az erdővidéki kerületben Zathureczky Gyula az az egyén, kinek neve győzelem. Puritán jelleme, az az általános tisztelet és szeretet, mely őt minden körben, pártkülönbség nélkül körveszi, biztosítja a sikert. A háromszéki megyei szabadelvű pártnak mindent el kellene követnie, hogy Zathureczky Gyulát szándéka megváltoztatására bírja. Az ő kezében biztosan leng a szabadelvű párt lobogója. Ne engedjék visszavonulni a tekintélyes, tetterős polgárt, ki vérből való vér, testéből való test, a kikez a választók óriási többsége szilárdul ragaszkodik. Az erdővidéki kerületben a függetlenségi párt Ince József kolozsvári ügyvédet szándékozik felléptetni. Már a múlt választásnál is elbukott Ince József, szemben Zathureczky Gyulával s semmi kétség az iránt, hogy most is elbuknék.

Fogarás, május 27. (Képviselőjelölések) (A »Brassó« ered. sürgönye.) A fogarás megyei szabadelvű párt ma tartotta ülését Fogarason. Százakra menő választók gyűltek össze, kik egyhangulag nagy lelkesedés között kikiáltották a fogarasi kerület jelöltjéül Boért, az árpiasi kerület jelöltjéül Ullmann Sándor eddigi országgyűlési képviselőket. Boér és Ullmann megválasztása bizonyos, — bárhol is erőlködjenek az ellenzék Benedek Gyulával, vagy akárki mással. — Mellettök vannak úgy a magyarok mint a románok s a csekély számú németek.

Brassó, máj. 27. (Az országgyűlés berekesztése.) A Király Ő felsége — mint lapunk múlt számában már jeleztük — csütörtökön d. e. 11 órakor trónbeszéddel rekesztette be az országgyűlést. A trónbeszéd mindenekelőtt örömet fejezi ki a lefolyt országgyűlés ernyedetlen szorgalma fölött. Kiemeli az országos kiállítás nagy sikerét s sajnálatát fejezi ki, hogy a közbejött események miatt nem sikerült az államháztartás egyensúlyát helyreállítani, de másrészt örömet fejezi ki, hogy az országgyűlés a kedvezőtlen pénzügyi helyzet dacára is áldozatkészséggel gondoskodott a haza s trón biztonságáról. Lélekemelőnek mondja a néptölkelesi szükségletek egyhangú megszavazását, melylyel a válság közepette a véderő biztosított, ezzel kétségtelenül bebizonyította az országgyűlés, hogy »míg velünk együtt önök is a béke megőrzését óhajtják, — ha ez nem volna lehető, szeretett Magyarországnak minden fia vérével, vagyonával készen állana a trón és monarchia megvédésére.«

Ez és a kiegyezési kérdések barátságos megoldása nagy támaszt nyújtanak a béke további fenntartására. Végül a király meleg köszönetet mond az országgyűlés hazafias, buzgó működéséért és a jelen ülésszakot berekesztettnek nyilváníti. A trónbeszédet több helyütt zajos éljenések, végén pedig háromszoros éljenés követte.

Külföld.

Brassó, május 27. (J) A francia kormányválság végre — valahára véget ért, a mennyiben Freycinet — az újabb felszólításnak engedve, késznek nyilatkozott kabinetalakításra. A kabinet tagjainak jegyzékét már ma vagy holnap az elnök elé terjeszti.

Oroszországban ismét kísért Giers visszalépése. Politikai körökben a helyzetet bizonytalannak mondják s e bizonytalanságot élesíti az a körülmény, hogy Mohrenheim párisi orosz nagykövet feltűnően támogatja Boulanger-t. — A »Havas-ügynökség« jelenti: Az »Express Orient« azon hírt terjesztette, hogy Tirnowa környékén parasztok és a város helyőrsége között ütközet lett volna, melyben 300 halott maradt a csatatéren stb. Fel vagyunk hatalmazva, hogy e hírt hivatalosan megcáfoljuk. Az idézett lap közleménye elejétől végig teljesen alaptalan. Sem Tirnowán, sem környékén ilyféle esemény sohasem történt. A regensek Sístowoba utaztak, hol nagy lelke-

sedéssel fogadták őket, a hét végén a regensek ismét visszatérnek Sophiába.

A bolgár regenség elhatározta, hogy sem a nagy, sem pedig a közönséges sobranjét összehívni nem fogja. A közséi választások után a sobranjét feloszlatták. Az új választások július végén ejtnek meg s az új kamara októberben fog egybehívni.

Az orosz hírlapok jelentése szerint, a görög királyi pár és a montenegrói fejedelem már legközelebb Krimbe utaznak.

Budapest, 1887. május 25.

(n.) Az 1884—87-ki országgyűlés befejezte működését, holnap oszlatja fel a király, ünnepélyes trónbeszéddel. (Már megtörtént. Szerk.) Tekintsünk végig munkálkodásán.

Ez országgyűlés sok reformot alkotott, melyek közül kettő önmagát érte. Meghosszabbította öt évre a választás érvényét s ujja szervezte a felső-házat. Az első reform mellett sok gazdasági s politikai ok beszél, megkíméli az országot a gyakrabban visszatérő választási izgalmtól, költségektől, s megszorítja a képviselőházi higgadt tárgyalagos működésre alkalmas időt. Az ország közvéleménye örömmel üdvözlé az eszmét fölvetésekor is, az ellenzéki lapok pedig, melyek azt eleinte ellenzték, már szintén rég belenyugodtak. A felsőház reformja derekasan bevált s becsületére fog válni a messze utókor előtt is alkotójának, a Tiszakormányának. Az aristokratikus intézménynek a demokrata elv megvalósításával való összeegyeztetése teljesen sikerült. Az ő jog gazdag birtokosai s egyéb életfogytiglan kinevezettek mellett ott ülnek a tudomány, a felekezetek, a hadsereg, az igazságszolgáltatás, ipar s a gyakorlati élet egyéb ágainak képviselői is. A minden kormány föltétlen hivatott képezett főispánoknak független elemekkel történt helyettesítése annak dacára, hogy ezek közt sok az ellenzéki, a kik ki is mondják véleményüket, nem tette a főrendi házat az országgyűlés törvényhozási működésének akadályozójává. Új szellem vonult be a főrendiházba, melynek folytán mind teljesebb harmóniába olvad a régi s új Magyarország állami biztonságunk s nemzet jövőnk jelentékeny biztosítására.

De egyébként is sok reformot alkotott. Első ülészakának legjelentősebb eredményét a következő alkotások képezték. Létrehozta a hivatalnokok nyugdíjazására vonatkozó törvényt, a vízjogot, a katasteri törvényt és a már is oly jeles eredményeket felmutatható postatakarékpénztárt, a felső Duna, Rába és mellékfolyói szabályozását munkába vette, a házközösséget a volt határörvidéken megszüntette, s a vasuti államosítás nagy művét befejezte.

A második ülészak nagy eredménye a megyei és közséi rendezés volt, mely úgy a magyar állami tekintély megszilárdítására, mind a közigazgatás tökélyesítésére ma már be se látható fontosságu hatással lesz. Ugyanez ülészak alatt lett megalkotva a népfölkelesi törvény is, mely hadügyi felkészültségének hatásos betetőzését képezi a külveszély idejére.

E fenyegetőző külveszély volt az ok, hogy a harmadik ülészak, mely különben a közeledő választások miatt egyébkör sem volt dús eredményekben, meglehetősen meddő maradt.

Aképviselőház s kormány figyelmét a külpolitika egén gomolygó vészfelhők foglalták le s ezek hatása alatt jött létre Ausztriával a közgazdasági kiegyezés, fokozatos javulást jelezvén Ausztriával való gazdasági érintkezésünk alakításában.

Ez országgyűlés alatt állami tekintetben azon örömdetes tényt konstatálhattuk, hogy hazánk fokozatosan tulnyomóvá lett sulyt élvez ő felsége többi országaival szemben, s e monarchia külpolitikája minden fontos nyilatkozásainak hazánk törvénykezése képezi szinterét.

Tisza nevét ismerik is egész világon jobban, mint a külügyminiszterét s tekintélyét érdekesen s büszkeségünkre jelzik egy bécsi Hofrathnak tavaly Gasteinban mondott következő szavai: »Ha az önök Tiszájának háta mögött volna a német hadsereg, nagyobb lenne Bismarcknál is.« Erős, öntudatos, mérsékelt politikájának azonban állami s nemzeti tekintélynek emelésén kívül fényes eredménye azon társadalmi tény is, hogy mind jobban enyészik a lelketlen izgatók erőlködése dacára az osztályok felekezetek s nemzetiségek közti ellentét s elkülönözöttség.

Látja, tudja az eredményeket az ország s azért nem csoda, hogy oly csüggedéssel néznek a választások elé az uralomért epedő ellenzéki pártok!

Román lapszemle.

— A »Tribuna« megzavarodott. A »Gazeta« a magyar nyelv ellen izgat.

Ha meg nem fogják: kirug az ördög adta! Ugyan kicsoda az, a ki annyira meghokrosodott? Senki más mint a n.-szebeni »Tribuna«.

Mi lelte az atyafit? Kileli minden nap a magyar nemzet elleni ocsmány gyűlölet láza. Vezérezik a fékezhetlen düh és lelkelen izgatás netovábbja a magyar alkotmány, a magyar nemzet, a magyar hírlap-irodalom ellen.

»Nincs kegyetlenebb zsarnokság mint az, a melyet a törvények árnyékában az igazság színe alatt gyakorolnak.« — Nagy, vastag betűkkel írja ezt lapja homlokára francia és román nyelven s aztán vezérezikket ír a magyar pártok, a magyar lapirodalomról, állítván, hogy a magyar pártok viszálykodnak ugyan főleg most a választások előestéjén, de ez nem akadályozza meg őket, hogy ne egyesüljenek a nemzeti-ségek ellen.

Persze, úgy szeretné a tribunista lap, hogy az országos pártok egymással élet halál harcra menjenek s aztán a melyik érzi, hogy gyengébb, az forduljon Szebenbe a passivista románokhoz segítségül saját véreinek megsemmisítésére. És mivel ezt nem éri meg egyhamar, rája a tollat úgy, hogy undorodás olvasni.

»A magyar lapirodalom, kormányparti és ellenzéki, a magyar nép (a világ minden kincseért sem nemzet, csak »poporula maghiar«) érzelmeit tolmácsolja. Ez ideig csak egy férfiú t. i. Mocsáry merészelt ellenállni az áramlatnak, mely áramlat kizárólagos és türelmetlen a nem magyarokkal szemben. Ez az áramlat tartós nem lehet s ha ez lenne: úgy Magyarország, sőt az egész monarchiát kockára tenné.« Aztán adja a szokott tribunista tanácsokat az összbírdalom érdekében.

Kérdhetné a t. olvasó, hogy miért mind ez? Egy hivatalos levél külső czime miatt. Ezért kellene megsemmisíteni a magyar alkotmányt és visszaállítani a Schmerling birodalmát s nő, meg a szebeni szkupcsinát a magyarok nélkül.

Ez a vezérezikkező előbb-utóbb a Lipótmezőre kerül, ha addig az esküdszék ki nem gyógyítja. Szeretné a feleszü, hogy mint a román lapok nem azok, úgy a magyar lapok se legyenek a nemzet érzelmeinek tolmácsai. Szeretné megsemmisíteni a magyar birodalmat, biztatja olvasóit, hogy előbb utóbb úgy lesz s akkor feljő a tribunisták fényes napja. Majd csinálnának azok alkotmányt... a holdban!

A román lapokról mi nem mondhatjuk el azt, hogy a román nép érzelmeit tolmácsolják s a »Tribuna«-ról legkevésbé. Légyarákat építenek ma úgy, mint holnap. E légyarákkal ámitják a könnyen hívőket. Ennek is lejárnak napjai; addig pedig folytatják saját romlásukra — spre propria lor mina — a mint ő írja a magyar nemzetről.

A mi alatt a »Tribuna« a mi romlásunkat jósolja s e jóslatban tetszeleg magának, az alatt a »Gazeta« gyönyörűségét fejezi a felett, hogy miként erősödik a románság a Szilágyságban. Az erdélyi román közmívelődési egylet ottani tagjai felosztották maguk között a népiskolákat oly czélból, hogy a szüléket gyermekeik iskoláztatására buzdítsák s egyuttal az iskolákat meglátogatva, tanácsolják azokban azt, hogy a román iskolának nem az a czélja, hogy magyarul megtanuljanak, hanem az, hogy a kulturegylet tagjai látogatták, a »Gaz.« nem tudja, hogy minő joggal látogatták. Most már az erdélyi román népnevelési egylet tagjai látogatják.

Ezt meg mi nem tudjuk, hogy mi jogon; a püspökük, a miniszter felhatalmazása avagy az egylet alapszabályai értelmében kell megértetni azokban az iskolákban a gyermekekkel, hogy nem czélja a népoktatásnak a magyar nyelv megtanulása?

Mi úgy tudjuk, hogy az 1879. évi XVII. t. cz. értelmében épen egyik czél az azokban az iskolákban, hogy a nem magyar ajku tanulók megtanuljanak magyarul.

Hát mi bizony nem ajánljuk az erdélyi román népnevelési egylet brassóme gyei tagjainak, hogy a nem magyarajku népiskolák látogatására járva, azon alkalommal a magyar nyelv tanulása ellen izgassanak. Ha a viz-gákra elmennek, ezt helyesen teszik; ha a kitűnő s e mellett szegény tanulókat még meg is jutalmazák még a magyar nyelvért is: ezt tegyék s tehetik; de ha a »Gaz.« tanácsát követik s azt hirdetik ott, hogy az államnyelvének megtanulása nem czél a nem magyar ajku iskolákban, ezért bárki fiának is a körmére koppantunk. Itt nem értjük a tréfát.

Czenkalji.

Brassó ipara és kereskedelme.*)

Azon érdekközösségnél fogva, mely közgazdasági viszonyaink tényezői és azok szolgáltatában álló szakiskolák között fenn áll, kiváló feladatunknak tartjuk azon terület ipari és kereskedelmi viszonyainak isme-

*) Ezen nagyérdemű értekezés a brassói m. k. állami közkereskedelmi iskola idén értesítőjében fog megjelenni. Érdekességénél fogva közöljük mutatvány gyanánt. Szerk.

rését, melynek fokozottabb fejlesztéséhez — a kereskedelmi és ipari szakképzés útján — hozzájárulni ezen szakiskolának hivatása.

S különben is a szakoktatás gyakorlati irányának legbiztosabb előfeltételét a közgazdasági tényezők fejlettsége foka képezvén, felettebb szükséges e téren ismernünk a helyi termelőképeséget, ismerni a mivel bírnunk s a mire törekednünk kell.

Ezen czél vezérelt Brassó város ipari és kereskedelmi viszonyainak vázlatos ismertetésére szolgáló adatok összeállításában.

Bár tiszta tudataval bírunk annak, hogy adataink részletesebb feldolgozást igényelnek, nevezetesen egyik és másik termelési ág hanyatlásának okaira, vagy fejlődésének kedvező körülményeire bővebben kellene rámutatnunk, hogy ismerve az akadályokat s megragadva a fejlődés eszközeit: helyesen ismerjük a tényezőket, melyek gazdaságunk emelésére szolgálhatnak.

III azonban, egy értesítőbeli értekezlet korlátozott határain belül be kell érünk a kereskedelmi és ipari viszonyok általános ismertetésével; — szerény nézetünk szerint megítélhető lévén abból e terület termőképessége és geográfiai fekvéséből folyó iránya.

Brassó város meglehetősen mag s ipari fejlettségét a bevándorolt iparüző szászoknak és kedvező geográfiai fekvésének köszönheti. Különösen a régebbi időkben, sőt három-négy évtized előtt is Magyarország legelső iparüző és kereskedő városa volt. Földelgozott áruival elárasztotta az egész Romániát, Moldvát, Szerbiát, Bulgáriát, sőt Egyiptommal is üzleti összeköttetésben állott. Mily nagy volt e város ipara és üzleti összeköttetése a múlt század végén, fogalmat nyerünk, ha megtudjuk, hogy egyedül Brassó három millió forint értékű iparcikket produkált évenként s ezt 1.440,000 forint értékben a bel-, 1.450,000 forint értékben a külföld számára szállította el. Csak pokrócz készítő 600 volt s pedig többnyire a szegényebb osztályból, kik mégis 400,000 forint értékű pokróczot szállítottak, és pedig 85 ezer forintot a bel- s 315 ezer forintot a külföld számára. Ugyanazon időben behozatali cikkek voltak: selyem, fényűzési cikkek üveg és kevés mennyiségű lenszövet; továbbá juh, disznó, ló és szarvasmarha. Kiviteli cikkeként szerepeltek: kevés szarvasmarha, nagy mennyiségű pokrócz, nverges- és szíjgyártó munkák, esztergályos-, kovács- és lakatosmunkák, papír, faggyugyertya, szappan, posztó- és bőrárak.

(Folytatása következik.)

Tanügy.

A brassói állami alsófoku ipariskola 1887-ik tanévi vizsgája f. é. június 2., 3. és 5-ik napjain fognak megtartatni a következők rendel:

Csütörtökön, június 2-án este 7—9 óráig az előkészítő B. osztály minden tantárgyból. Ugyanakkor az előkészítő C. és D. osztály minden tantárgyból.

Pénteken, június 3-án este 7—9 óráig az előkészítő A. osztály minden tantárgyból. Ugyanakkor az első A. osztály minden tantárgyból.

Vasárnap, június 5-én d. e. 9—11 óráig az I. B. osztály minden tantárgyból. 10-től 12-ig a III. osztály. Ugyanakkor, 9—12 óráig a II. osztály minden tantárgyból.

5-én, déli 12 órakor a jutalnak kiosztása és az iskolai év bezárása.

A vizsgák egyszerre két tanterembe folynak és pedig 2-án és harmadikán a belvárosi állam elemi leányiskola földszinti termében, 5-én a polgári fiúiskola helyiségeiben a „Napnál” hol 5-én és 6-án a tanulók munkakiállítása is megtekinthető.

Brassó, 1887. május 21-én.

Az igazgatóság,

Helyi és vidéki hírek.

T. olvasóinknak boldog ünnepeket kívánunk!

Megyei ügyek. Brassó megye. törvényhatósági bizottsága f. évi június hó 6-án, Gróf Bethlen András főispán ur Ó méltósága elnökelete alatt ad hoc gyűlést tart, melynek kizárólagos tárgyát Ó felsége legfelsőbb királyi kéziratának kihirdetése fogja képezni, melylyel a jövő országgyűlés összehívatik.

E. M. K. E. A brassó megyei főkegyelet tegnap d. u. tartott ülésében több nevezetesebb határozatot hozott. Az eperjesi, torockói s n.-károlyi tűzkárosultak javára gyűjtést fog rendezni lapunk útján; a bolnyai kisdudóvó intézet július elején meg fog nyílni; az augusztus hóban tartandó közgyűlés alkalmával a helyi magyar kulturát s ipart feltűntető kis kiállítást fog rendezni. Dobiecky Sándor elnöke vezetésénél folytán megüresedett választmányi tagságra Szabó János a márczius 15-iki bizottságba

Orbán Ferenc választatott. Ezekon kívül több kisebb jelentőségű ügy nyert elintézt.

Ullmann Sándor, Fogarasmegye alsó árpási képviselőjének beszámoló- és programbeszéde fekszik előttünk. A gyönyörű szónoki művet ér szűke miatt nem méltathatjuk már ma, mert tegnap tartván csak, mai lapunkra elkésve kaptuk. Mig tehát jövő számunkban kivonatot adnánk belőle, addig is gratulálunk a képviselő urnak sikerült s minden tekintetben szép beszédéhez, valamint a kerületnek is ily derék, a kerület érdekeit szíven viselő képviselőjéhez. Eljen Ullmann Sándor!

Írói vendégek. Említettük lapunk múlt számában, hogy több tekintélyes író s költő, mint az „Írók s művészek társasága” küldöttjei, kedden városunkba érkeznek, megbeszélendő az augusztusi kirándulás tervezetét. Ezen ügyben tegnap d. u. J. E. M. K. E. brassó megyei választmánya, valamint a magyar kaszinó is tanácskozott. A megállapodások következők: a vendégek érkeznek kedden d. e. 9. óra 20 perczkor. (vasuti idő); a vasutnál fogadják őket az E. M. K. E. brassó megyei fiókjának s a magyar kaszinó választmánya, kik bekísérik őket az „Európa” szállodába. Délben itt közös ebéd lesz, melyen részt vesznek a vendégeken kívül nevezett választmányok. Az ebédhez vendégek szívesen láttatnak D. u. 3 órakor a vendégek és a kultúregylet választmánya közös értekezletet tartanak, melyben megállapítatik az itteni program. Az estéli órákban a vendégek megtekintik a várost. Tekintettel arra, hogy tekintélyes vendégeket leszünk szerencsések körünkben láthatni, felhívjuk az E. M. K. E. nevében a t. közönséget, hogy a keddi ebédnél akár Bartha István vendéglősnél, akár a magyar kaszinóban kitett ivre való feljegyzéssel, akár pedig szerkesztőségünkben hétfőig jelentsék be. Fogadjuk vendégeinket a brassói magyarság ismert vendégszeretetével!

Egyházi zene. A helybeli rom. kath. plébánia-templomban a pünkösztünnepi misék alkalmából Jasschik Gyula derék karnagyunk szakértő vezetése alatt következők adatnak elő: Pünköszt vasárnap: Veni sancte (rég. népmelódia) alla capella; Hahu miséje; „Regina coeli” Reimantól; — az offertoriumhoz: ária sopransolohoz zenekar kísérettel. — Mozart-tól; befejezésül: „Tantum ergo” karra s hegedűsolara. — Kosch A.-tól. — Pünköszt hétfőn: Dobravsky miséje; Graduale sopransolara, ének — s zenekarra Dobravskytól; — az offertoriumhoz: Duette sopran- s altra zenekarra, — Weisstól; záradékol: „Isten dicsősége” — Beethoventől.

Egyházközségi közgyűlést tart pünköszt hétfőjén d. e. 10 órakor a brassói magyar evangel. egyház-község melynek több fontos tárgya is van.

„Szent Kleofás, minő karaván” vonult be ma Barassó városába! A poroszkáló apró lovak által vont szekerek gyékényfödele alól fekete csipkészekélyű főkötös fejek kandikáltak elő, mintegy keresve a fogadásukra eléjük jövő leányokat, kik csakugyan tömegesen siettek kora reggel a Bolonya felé, hogy aztán egy „lelkem eedősanyám!” üdvözléssel egymás nyakába boruljanak s hamarjában kölcsönösen elmeséljék az egy év — a múlt pünköszt — óta történeteket. Ki ne tudná, hogy ama szekerek tartalma a mi csiki vendégeink, kik évről-évre hűségesen ellátogatnak pünkösztkor hozzánk, hozva és vive „jó portékát”. Csakhamar elárasztották az utcákat, mert a kis szekerek olyan áldásdusak voltak, mint a legtermékenyebb buza; egy gyékényfödel alól 8—10 személy is, asszony, leány és férfi bujt elő. A kölcsönös kérdezősködések után elvezetik a leányok vendégeiket gazdájukhoz, hol szívesen fogadják őket s ezek viszont „csiki pereczcel”, meg „paraszt kalácsosal” kedveskednek a házbelleknek. — A kik rég nem jártak Barassóba, azok megnézegetik az azóta történt változásokat; a kik még soha sem jártak itt, megbámulják a sűrű s nagy házakat. Majd elpanaszolják egymásnak bánatukat, örömeiket, s elmondják reményeiket, szóval kibeszélik magukat egy egész hosszú esztendőre. A hozott újoncz leányokat elhelyezik a már előre „elszerzett jó helyekre”, az eladókát pedig, kik már annyit tanultak s szerezték maguknak, hogy saját gazdasszonyuk lehetnek, hazaviszik Csikba, hol a magas sarku ropogós cipő, a városias szabású köntös megteszi a maga hatását s a kiművelt modor csakhamar „csepezs” alá juttatja őket. Természetes, hogy e pünkösztünnepi találkozó úgy komikus, mint tragikus jelenetekre ad alkalmat, — mert hát ilyen az élet!

Fel a majálisra, melyet hétfőn rendez a törekvő iparos ifjak egylete a Pap kutjánál! Mutassuk meg, meg, hogy méltányoljuk az iparos ifjak nemes törekvését. Az idő, úgy látszik, kedvezni fog, s habár ősi szokás szerint számítunk is egy kis esőre, mely csiki vendégeinket rendesen elsiratja, de kívánjuk, hogy az eső kísérje el őket és maradjon is velük, hogy ne zavarja a fiatalság által jótékony czélra rendezett tavaszi vigalmat. Ugy legyen! — Fel tehát a majálisra!

A Petőfi emléksoborra Koós Ferenc kir. tanácsos tanfelügyelő 11 forintot vettünk.

Az uszoda bolonyában, a köhid mellett megnyílt. Ezen uszoda el van látva nagy uszó-bassainnal, 2 bassainnal nem uszók számára, valamint férfiak, nők s azonkívül kettő gyermekek számára. Hasonlóképp van két douchekészülék, szóval az uszoda a legnagyobb kényelemre van berendezve. Broikes.

Katonai czéllövészet. Ma, Szombaton d. u. 4 1/2 órakor a helybeli 2-ik számú gyalogezred tisztikara zenével összekötött czéllövészetet rendez a már ismert program alapján a szászlvölde-társaság helyiségbe. A kedvező idő remélenni engedi, hogy közönség fog összejöni kellemes szórakozás végett.

Új egylet. Mint értesülünk, pünköszt vasárnapján d. u. a Száva-féle kertben a kőműves-segédek önképző s betegsegélyző egyletet alakítanak. Vajjon miért kell a kőműveseknek külön egyletök? Nem lehetne ép úgy belépni az iparos ifjak egyletbe?

A per vége. A kuria négy napon át tárgyalta a brassó-belvárosi görögkeleti vallású görögök s ugyan-ezen felekezetű románok régen folyó perét a belvárosi Szentháromsághoz czimzett templom s annak vagyona fölött. Négy napi tárgyalás után végre folyó hó 26-án kihirdetett az ítélet, mely szerint a görögök a pert végleg megnyerték. Ezzel tehát vége van ezen hosszú pörnek is és az egyház vagyona már most át fog adatni a jogos tulajdonosának.

Évi jelentés. A brassói kereskedelmi kamara kiadta 1880—84 évi jelentését. Látni — láttuk, — de meg nem kaptuk. Tehát nem is mondhatunk róla bírálatot.

Mások pénze. A „Gaz.” belefáradván a román papok szidásába, a kik az államségélyt az ő engedelme nélkül elmerték fogadni; most azt irigyelte meg hogy a miniszter a magyar felekezeti közélettanodákat segélyezi. Hát nekem? Már hogyan ne adna annak is, a ki arra kéri, de hát kértek-e államségélyt a brassói, a naszódai gr. kel. és gr. kath. középiskolák? Az mindegy, adni kell ha nem kértek is más-különb. Magyarország keleti küldetése az, hogy a mások pénzéből — egészen a másokéból? — kizárólag csak a magyar kulturál mozdítsa elő. Hát bizony segíteni kell azt az iskolát, a mely a magyar kulturát tüzte ki czélul, még ha gr. kel. iskola is. A tisztán csak román kultúra Magyarországon csak nyomorékokat nevel az ifjak veszedelmére s a szülők szomorúságára. Magyarországon magyar kultúra nélkül még román lapszerkesztő sem lehet valaki, hát még hivatalnok! Mikor érti meg ezt a „Gazeta”? Érti, csak teszi magát.

Rendőri hírek. Talált hulla. Csütörtök d. u. ról jelenti a rendőrség: Tegnapelőtt a fekete utca 389. sz. ház, pöczegödrenék tisztításánál egy hat hónapos férfi embryo találtatott, mely az eszközölt vizsgálatból következtetve, valószínűleg az ezelőtt ezen házban szolgált s jelenleg a kórházban ápolás gyógykezelés alatt lévő cselédétől származik.

A hétfalusi erődfügy. Mint teljesen hiteles forrásból jelentik nekünk, Bácsfalu és Türkös községe már 12 nap elett betérjesztette béke ajánlatát Brassó városhoz s. p. ugyanazon alapon, mint a többi község egyezsége köttetett. Az ajánlatot lapunk jövő számában egész terjedelmében közölni fogjuk.

A „Gazeta” és „Tribuna” meleg hangu felhívásokat írnak a Maros menti vízkárosult románok segélyezése tárgyában. Diamandi 200 frankot küldött e czélra a „Gaz.” szerkesztőségéhez. A „Tribuna” még itt is a kormányra támad, hogy az nem ad nekik semmit, legfeljebb csak úgy színleg. Most aztán folyni fog a kegyes adakozás... Romániából. Ez is politika.

Kesereg a vajda. A „Gazeta” és „Tribuna” zokognak az eltoltott román térképek és könyvek miatt. Már hogyan is lehetne ezt szó és sírás nélkül elnézni! Az egyik azt jegyzi meg, hogy szomorú közművelődési küldetés a keleten; a másik: Vállják egészségére, t. i. a miniszternek. Mi is ez utóbbit kívánjuk nekik és akkor igazán jót kívánunk, mert a dacomániából való kigyógyulást kívánjuk, mely miatt aludni némelyek nem képesek.

Színházegés. A párisi „Opera comique” f. hó 25-én előadás közben kigyuladt és teljesen leégett. Borzasztó tolongás támadt. A tüzet nem sikerült eloltani, míg az épület s belső felszerelések le nem égtek. A borzasztó tolongás közepette 60 halott esett a tűz áldozatául s ezenkívül mintegy 80 sebesült van. Még folyton ássák ki a halottakat a romok alól.

Lapunk mai számában második tárcánk rendkívüli tárgyhalmaz miatt kimaradt.

A megegyedetteknek küszöni nagy elterjedtségét s folyvást növekszik azok száma, kik szívesen bizonyítják, hogy a Brandt R. gyógyszerész svájci labdacska a legjobb és legolcsóbb hashajtó szer. Egy doboz ára 70. kr. a gyógyszerárakban.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Szterényi József.

(233) 2-6

HUZÁS

már jövő hónapban

Kincsem-Sorsjegyek à **1** frt.

11 sorsjegy 10 frt.
6 drb 5 frt. 50 kr.

Főnyeremény készpénzben

50.000 frt.

Továbbá
10.000 frt, 5000 frt. 20% levon. | 4875 Pénznyeremény.

Kincsem-**S**orsjegyek kaphatók
a magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában:

Budapest, Váci-utca 6. sz.

BRASSÓBAN: ADLER JAKAB URNÁL,
továbbá e lapok kiadóhivatalában.